

EUROOPA KOHTU OTSUS

4. november 1997*

Kaubamärgi- ja autoriõigus – Nende õiguste omaniku hagi, millega taotletakse, et ühel edasimüüjal keelataks toote täiendaval turustamisel reklaamimine – Parfüümid

Kohtuasjas C-337/95,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Hoge Raad der Nederlandeni taotlus, millega soovitakse saada selles kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Parfums Christian Dior SA ja Parfums Christian Dior BV

ja

Evora BV

eelotsust EÜ asutamislepingu artiklite 30, 36 ja artikli 177 kolmanda lõigu ning nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi 89/104/EMÜ (kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta; EÜT 1989, L 40, lk 1, ELT eriväljaanne 17/01, lk 92) artiklite 5 ja 7 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president G. C. Rodríguez Iglesias, kodade esimehed C. Gulmann (ettekandja), H. Ragnemalm ja R. Schintgen, kohtunikud G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann ja L. Sevón,

kohtujurist: F. G. Jacobs,

kohtusekretär: kohtusekretäri asetäitja H. von Holstein,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Parfums Christian Dior SA ja Parfums Christian Dior BV, mida esindasid advokaat C. Gielen, Amsterdam, ja advokaat M. H. van der Woude, Brüssel,

– Evora BV, mida esindasid advokaat D. W. F. Verkade ja advokaat O. W. Brouwer, Amsterdam, ning advokaat P. Wytinck, Brüssel,

– Prantsusmaa valitsus, mida esindasid välisministeeriumi õigusosakonna talituse juhataja C. de Salins ja sama osakonna välisasjade sekretär P. Martinet,

– Itaalia valitsus, esindaja: välisministeeriumi diplomaatiliste erimeelsuste osakonna juhataja professor U. Leanza, keda abistas riiklik esindaja O. Fiumara,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

– Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: Treasury Solicitor's Department'i ametnik L. Nicoll, keda abistas *barrister* M. Silverleaf,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, mida esindas õigustalituse ametnik B. J. Drijber, arvestades kohtuistungil ettekannet,

olles 5. veebruari 1997. aasta kohtuistungil ära kuulatud suulised märkused, mille esitasid Parfums Christian Dior SA ja Parfums Christian Dior BV (esindajad: C. Gielen ja M. H. van der Woude), Evora BV (esindajad: O. W. Brouwer, advokaat L. de Gryse, Brüssel, ja P. Wytinck), Prantsusmaa valitsus (esindaja: P. Martinet) ja komisjon (esindaja: B. J. Drijber),

olles 29. aprilli 1997. aasta kohtuistungil ära kuulatud kohtujuristi ettepaneku, on teinud järgmise

otsuse

- 1 Hoge Raad der Nederlanden esitas 20. oktoobri 1995. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse sama aasta 26. oktoobril, EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel koos eelotsuse küsimust EÜ asutamislepingu artiklite 30, 36 ja artikli 177 kolmanda lõigu ning nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi 89/104/EMÜ (kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta; EÜT 1989, L 40, lk 1, ELT eriväljaanne 17/01, lk 92; edaspidi „direktiiv”) artiklite 5 ja 7 tõlgendamise kohta.
- 2 Need küsimused on esitatud kohtuasjas Parfums Christian Dior SA, Prantsuse õiguse alusel asutatud äriühing, mis asub Pariisis (edaspidi „Dior France”), ja Parfums Christian Dior BV, Madalmaade õiguse alusel asutatud äriühing, mis asub Rotterdams (edaspidi „Dior Nederland”), vs. Evora BV, Madalmaade õiguse alusel asutatud äriühing, mis asub Renswoudes (edaspidi „Evora”); kohtuasja esemeks on reklaam, mida viimatimainitud äriühing tegi enda poolt müüki pandud Diori toodetele.
- 3 Dior France töötab välja ning toodab parfüüme ja muid kosmeetikatooteid, mida müüakse suhteliselt kõrge hinnaga ja mida loetakse luksuskosmeetikatoodete turule kuuluvaks. Nende toodete müümiseks väljaspool Prantsusmaad on Dior France määranud ainuesindajad, kellest Madalmaade oma on Dior Nederland. Dior Nederland kasutab nagu teisedki Dior France'i Euroopa ainuesindajad Diori toodete turustamiseks Madalmaades valikulist turustussüsteemi, mis tähendab, et Diori tooteid müüakse ainult valitud edasimüüjatele, kellel on kohustus müüa neid edasi ainult lõppostjatele ja mitte anda edasi teistele edasimüüjatele, välja arvatud juhul, kui viimased on samuti Diori toodete müümiseks välja valitud.
- 4 Beneluxi riikides on Dior France ainus Eau sauvage'i, Poisoni, Fahrenheiti ja Dune'i, muu hulgas parfüümide kujutismärkide omanik. Need kujutismärgid seisnevad selliste nimedega parfüümide müügipakendite kujutistes. Lisaks on Dior France nii nende pakendite kui ka pudelite autoriõiguse omanik ning Svelte'i nime all müüdavate toodete pakendite ja pudelite autoriõiguse omanik.

- 5 Evora peab oma tütarettevõtja Kruidvat nime all suurt apteegiketti. Kuigi Dior Nederland ei ole Kruidvati apteeke oma jaemüüjateks määranud, müüvad need apteegid Diori tooteid, mille Evora on hankinud paralleelse impordi teel. Põhikohtuasjas ei vaidlustata nende toodete edasimüümise lubatavust.
- 6 1993. aasta jõuluperioodil toimunud müügikampanias pakkus Kruidvat Diori tooteid Eau sauvage, Poison, Fahrenheit, Dune ja Svelte ning kujutas selleks oma reklaamvoldikutes mõningate nende toodete pakendeid ja pudeleid. Eelotsusetaotluse põhjal oli pakendite ja pudelite kujutisel üksnes müügiks pakutavat toodet, tehes seda ühemõtteliselt ja selgelt ning selle ärisektori edasimüüjate jaoks tavalisel viisil.
- 7 Leides, et see reklaam ei vasta Diori kaubamärkide luksuslikule ja prestiižikale kuvandile, algatasid Dior France ja Dior Nederland (edaspidi „Dior”) Evora vastu nende kaubamärkide õiguste rikkumise eest Rechtbank te Haarlemis ajutiste meetmete kohaldamise menetluse, taotledes, et Evorale antaks määrus lõpetada Diori kujutismärkide kasutamine ja nende toodete kujutiste avaldamine või kujutamine oma kataloogides, brošüürides, kuulutustes või muul viisil ning sellest edaspidi hoiduda. Dior väitis muu hulgas, et see, kuidas Evora tema kaubamärke kasutas, on Beneluxi ühtse kaubamärgiseaduse tollal kehtinud versiooniga vastuolus ning võib nende luksuslikku ja prestiižikat kuvandit kahjustada. Lisaks väitis Dior, et Evora reklaam rikkus tema autoriõigust.
- 8 Rechtbanki president rahuldab Diori taotluse, andes Evorale määruse lõpetada viivitamata igasugune Diori kujutismärkide kasutamine ja nende toodete kujutiste avaldamine või kujutamine oma kataloogides, brošüürides, kuulutustes või muul viisil, mis ei vasta Diori tavalisele reklaamiviisile. Evora esitas selle määruse peale Gerechtshof te Amsterdamile apellatsioonkaebuse.
- 9 See kohus tühistas vaidlustatud määruse ja keeldus taotletud meetmete võtmist lubamast. Eriti lükkas ta tagasi Diori argumendi, mille kohaselt see võib toodete täiendava turustamise keelata direktiivi artikli 7 lõike 2 alusel, mille järgi võib kaubamärgi omanik olla vastu kaubamärgi kasutamisele seoses kõnealuse kaubamärgi all omaniku poolt ühenduse turule viidud kaupadega, kui omanikul on selleks õiguslik põhjendus, eriti kui kaupade olukord on pärast turuleviimist muutunud või kahjustada saanud. Gerechtshof leidis, et nimetatud säte puudutab ainult kaubamärgi maine kahjustamist selle kaubamärgi alla kuuluvate kaubaartiklite füüsilise seisundi muutumise tõttu.
- 10 Dior esitas selle otsuse peale Hoge Raadile kassatsioonkaebuse. Ta väitis muu hulgas, et „kaupade olukord” direktiivi artikli 7 lõike 2 tähenduses hõlmab ühtlasi kauba „psühholoogilist” staatust, näiteks toote ligitõmbavust ja prestiižikat kuvandit ning luksuslikku tunnet, mida see tekitab tänu esitus- ja reklaamiviisile, mille kaubamärgi omanik on oma kaubamärgiõigusi kasutades valinud.
- 11 Evora märkis muu hulgas, et tema reklaam, mida tehti asjaomase ärisektori jaemüüjate jaoks tavalisel viisil, ei kahjustanud Diori ainuõigusi ning et direktiivi sätted ja asutamislepingu artiklid 30 ja 36 takistavad Dioril tuginemast oma kaubamärgi- ja autoriõigusele, et keelata Evoral turustatavaid Diori tooteid reklaamida.
- 12 Neil asjaoludel leidis Hoge Raad, et eelotsuseküsimused Beneluxi ühtse kaubamärgiseaduse tõlgendamise kohta tuleb esitada Beneluxi kohtule ja eelotsuseküsimused ühenduse õiguse kohta Euroopa Ühenduste Kohtule. Selles kontekstis

esitas Hoge Raad küsimuse, kas kõnealusel juhul on Beneluxi kohus või tema ise see liikmesriigi kohus, kelle otsuste peale ei saa liikmesriigi õiguse järgi enam edasi kaevata ning kes peab seetõttu asutamislepingu artikli 177 kolmanda lõigu alusel asja Euroopa Kohtusse saatma.

13 Hoge Raad rõhutas lisaks, et kuigi Beneluxi riigid ei olnud ettenähtud tähtaja möödumisest hoolimata tema eelotsusetaotluse tegemise ajal oma õigusakte veel direktiiviga kohandanud, ei oleks direktiivi tõlgendamine asjakohatu, sest Euroopa Kohtu praktika järgi tuleb juhul, kui üksikisik tugineb direktiivile, mida ei ole liikmesriigi õiguskorda ettenähtud tähtaja jooksul üle võetud, tõlgendada liikmesriigi õigusnorme direktiivi sõnastust ja eesmärki võimalikult suures ulatuses silmas pidades (vt eriti 14. juuli 1994. aasta otsust kohtuasjas C-91/92: Faccini Dori, EKL 1994, lk I-3325). Kui asjaomaseid liikmesriigi õigusnorme pole võimalik direktiivile vastavalt tõlgendada, tekib küsimus ka asutamislepingu artiklite 30 ja 36 tõlgendamise kohta.

14 Seega otsustas Hoge Raad kohtuliku arutamise peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised küsimused:

„1. Kas juhul, kui kaubamärgiõigusega seotud menetluses, mis toimub ühes Beneluxi riigis ja puudutab Beneluxi ühtse kaubamärgiseaduse tõlgendamist, tekib küsimus nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi 89/104/EMÜ (kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) tõlgendamise kohta, tuleb selle liikmesriigi kohtuna, kelle otsuste peale ei saa liikmesriigi õiguse järgi enam edasi kaevata ja kes peab seetõttu EÜ asutamislepingu artikli 177 kolmanda lõigu alusel asja Euroopa Kohtusse saatma, käsitada liikmesriigi ülemkohut või Beneluxi kohut?

2. Kas juhul, kui edasi müüakse kaupa, mille on teatud kaubamärgi all ühenduse turule viinud selle kaubamärgi omanik või mis on sellele turule viidud tema loaga, on eespool viidatud direktiiviga tervikuna ja konkreetsemalt selle artiklitega 5–7 kooskõlas, et edasimüüja võib seda kaubamärki kasutada ka täiendavast turustamisest avalikkusele teadaandmiseks?

3. Kas juhul, kui teisele küsimusele saadakse jaatav vastus, on sellel reeglil erandeid?

4. Kas juhul, kui kolmandale küsimusele saadakse jaatav vastus, on erand võimalik juhul, kui kaubamärgi reklaamifunktsioon satub ohtu seepärast, et edasimüüja kahjustab kaubamärgi luksuslikku ja prestiižikat kuvandit sellega, kuidas ta kaubamärki eespool mainitud teadaandmiseks kasutab?

5. Kas tegemist võib olla „õigusliku põhjendusega” direktiivi artikli 7 lõike 2 tähenduses, kui see, kuidas edasimüüja kaupa reklaamib, muudab või kahjustab selle kauba „psühholoogilist staatust” – nimelt ligitõmbavust ja prestiižikat kuvandit ning luksuslikku tunnet, mida kaup tekitab tänu esitus- ja reklaamiviisile, mille kaubamärgi omanik on oma kaubamärgiõigusi kasutades valinud?

6. Kas EÜ asutamislepingu artiklite 30 ja 36 sätted keelavad kaubamärgi (kujutismärgi) omanikul või oma toodete pudelite ja pakendite autoriõiguse omanikul sellele kaubamärgiõigusele või autoriõigusele tuginedes takistada edasimüüjat, kellel on õigus nende toodete turustamist jätkata, tegemast nende toodete reklaami asjaomase majandusharu jaemüüjate jaoks tavalisel viisil? Kas nii on ka siis, kui edasimüüja kahjustab sellega, kuidas ta kaubamärki reklaamis kasutab, selle luksuslikku ja prestiižikat

kuvandit, või siis, kui avaldamine ja kujutamine toimuvad tingimustes, mis võivad autoriõiguse omanikku kahjustada?”

Esimene küsimus

15 Eelotsusetaotlusest nähtub,

– et Beneluxi kohus on asutatud Brüsselis 31. märtsil 1965 Belgia Kuningriigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi ja Madalmaade Kuningriigi vahel sõlmitud lepinguga ja koosneb kõigi nende kolme riigi ülemkohtute kohtunikest ning

– et vastavalt selle lepingu artikli 6 lõikele 3 koosmõjus 19. märtsil 1962 kolme Beneluxi riigi vahel sõlmitud Beneluxi kaubamärgilepingu artikliga 10 peab Hoge Raad põhimõtteliselt esitama kaubamärgilepingu lisas toodud Beneluxi ühtse kaubamärgiseaduse tõlgendamiseks eelotsuse küsimusi Beneluxi kohtule.

16 Beneluxi kohtu asutamislepingu artikkel 6 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Allpool määratletud juhtudel otsustab Beneluxi kohus artikli 1 kohaselt kindlaks määratud õigusnormide tõlgendamise küsimuste üle, mis tekivad mõne nende kolme riigi kohtu (mis asuvad nende territooriumil Euroopas) pooleliolevates kohtuvaidlustes [...]

2. Kui selgub, et ühe riigi kohtus pooleliolevas kohtuasjas on otsuse tegemiseks vaja lahendada mõne artiklis 1 määratletud õigusnormi tõlgendamise raskused, võib see kohus juhul, kui ta leiab, et kohtuotsuse tegemiseks on vaja selle üle otsustada, igasuguse lõpliku otsuse tegemise ametlikult edasi lükata, et Beneluxi kohus tõlgendusküsimuse üle otsuse teeks.

3. Eelmises lõikes määratletud tingimuste korral peab Beneluxi riigi kohus, kelle otsuste peale ei saa selle riigi õiguse järgi edasi kaevata, pöörduma Beneluxi kohtu poole [...]

17 Sama lepingu artikli 7 lõikes 2 on lisaks sätestatud:

„Beneluxi kohtu otsusest tulenev tõlgendus on Beneluxi riikide kohtutele, mis teevad seejärel asjas otsuse, siduv.”

18 Just seda õigussüsteemi silmas pidades tahab liikmesriigi kohus oma esimese küsimusega teada, kas juhul, kui direktiivi tõlgendamist puudutav küsimus tekib ühes Beneluxi liikmesriigis toimuva menetluse käigus ja käib Beneluxi ühtse kaubamärgiseaduse tõlgendamise kohta, tuleb selle liikmesriigi kohtuna, kelle otsuste peale ei saa liikmesriigi õiguse järgi enam edasi kaevata ning kes peab seetõttu asutamislepingu artikli 177 kolmanda lõigu alusel asja Euroopa Kohtusse saatma, käsitada liikmesriigi ülemkohut või Beneluxi kohut.

19 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb kõigepealt uurida, kas sellisel kohtul nagu Beneluxi kohus on õigus Euroopa Kohtule eelotsuse küsimusi esitada ning kas jaatava vastuse korral saab teda selleks kohustada.

20 Esiteks tundub, et liikmesriigi kohtu esitatud küsimus lähtub õigustatult eeldusest, et Beneluxi kohtu taoline kohus on kohus, mis võib Euroopa Kohtule küsimusi esitada.

- 21 Tegelikult puudub igasugune põhjus, miks selline mitme liikmesriigi ühine kohus ei peaks tohtima Euroopa Kohtule samamoodi eelotsuse küsimusi esitada nagu kõigi nende liikmesriikide kohtud.
- 22 Selles osas tuleb eriti pidada silmas asjaolu, et Beneluxi kohus on kohustatud tagama kolme Beneluxi riigi ühiste õigusnormide ühesuguse kohaldamise ja sealne menetlus kujutab endast nende riikide kohtutes toimuvates menetlustes üht etappi, mille tulemuseks on Beneluxi ühiste õigusnormide lõplik tõlgendus.
- 23 See, kui Beneluxi kohtu taolisel kohtul lubatakse siis, kui ta peab oma ülesande täitmiseks ühenduse õigusnorme tõlgendama, kasutada artiklis 177 ette nähtud menetlust, on järelikult kooskõlas selle artikli eesmärgiga, milleks on ühenduse õiguse ühetaoline kohaldamine.
- 24 Mis puutub aga küsimusse, kas Beneluxi kohtu taolist kohut saab kohustada asja Euroopa Kohtusse saatma, tuleb meenutada, et asutamislepingu artikli 177 kolmandas lõigus on sätestatud, et kui eelotsuse küsimus kerkib üles poolelioleva kohtuasja käigus liikmesriigi kohtus, mille otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, siis peab nimetatud kohus saatma asja Euroopa Kohtusse.
- 25 Euroopa Kohtu praktika kohaselt on see kohustus saata asi Euroopa Kohtusse üks osa koostööst, mis on mõeldud selleks, et tagada ühenduse õiguse õige kohaldamine ja ühetaoline tõlgendamine kõigis liikmesriikides, liikmesriikide kohtutes, kelle ülesanne on ühenduse õigust kohaldada, ning Euroopa Kohtus (vt eriti 6. oktoobri 1982. aasta otsust kohtuasjas 283/81: Cilfit ja Lanificio di Gavardo, EKL 1982, lk 3415, punkt 7). Samuti nähtub kohtupraktikast, et artikli 177 kolmanda lõigu eesmärk on eelkõige tagada, et liikmesriigis ei tekiks ühenduse õigusnormidega vastuolus olevat siseriiklikku kohtupraktikat (vt eriti 24. mai 1977. aasta otsust kohtuasjas 107/76: Hoffmann-La Roche, EKL 1977, lk 957, punkt 5, ja 27. oktoobri 1982. aasta otsust liidetud kohtuasjades 35/82 ja 36/82: Morson ja Jhanjan, EKL 1982, lk 3723, punkt 8).
- 26 Sellest järeldub, et kuna Beneluxi kohtu taolise kohtu, kes lahendab lõplikult Beneluxi ühtse õiguse tõlgendamise küsimused, otsuste peale ei ole võimalik edasi kaevata, võib sellist kohut kohustada asja artikli 177 kolmanda lõigu alusel Euroopa Kohtusse saatma, kui sellesse kohtusse on antud küsimus direktiivi tõlgendamise kohta.
- 27 Mis puutub küsimusse, kas Hoge Raad võib olla kohustatud Euroopa Kohtule eelotsuse küsimusi esitama, on selge, et selline liikmesriigi ülemkohus, mille otsuste peale ei saa selle liikmesriigi õiguse järgi enam edasi kaevata, ei saa juhul, kui seal kerkib esile ühenduse õiguse tõlgendamist puudutav küsimus, otsust teha, saatmata asja enne asutamislepingu artikli 177 kolmanda lõigu alusel Euroopa Kohtusse.
- 28 Sellest ei järeldu siiski tingimata, et niisuguses olukorras, nagu Hoge Raad kirjeldas, peaksid need kaks kohut tõesti Euroopa Kohtu poole pöörduma.
- 29 Euroopa Kohtu praktika kohaselt on nii, et kuigi artikli 177 viimase lõigu järgi peavad liikmesriikide kohtud, kelle otsuste peale ei saa selle liikmesriigi õiguse järgi enam edasi kaevata, kõik seal tekkinud tõlgendusküsimused Euroopa Kohtule esitama, võib Euroopa Kohtu poolt artikli 177 alusel antud tõlgenduse autoriteedi tõttu see kohustus kaotada oma põhjuse ning muutuda niiviisi sisutuks. Eriti on see nii, kui esitatud küsimus on sisuliselt identne analoogses kohtuasjas eelotsuse korras juba otsustatud küsimusega (vt eriti

eespool viidatud kohtuotsuse Cilfit ja Lanificio di Gavardo punkti 13 ning 27. märtsi 1963. aasta otsust liidetud kohtuasjades 28/62, 29/62 ja 30/62: Da Costa jt, EKL 1963, lk 59). Seda enam on see nii ka siis, kui esitatud küsimus on sisuliselt identne sama riigisisese kohtuasja raames eelotsuse korras juba otsustatud küsimusega.

- 30 Sellest järeldub, et kui Hoge Raadi taoline kohus on enne Beneluxi kohtu poole pöördumist kasutanud oma õigust esitada tekkinud küsimus Euroopa Kohtule, võib viimase antud tõlgenduse autoriteet vabastada Beneluxi kohtu taolise kohtu kohustusest esitada enne oma otsuse tegemist sisuliselt identne küsimus. Vastupidisel juhul, kui Hoge Raadi taoline kohus ei ole enne Euroopa Kohtu poole pöördunud, peab Beneluxi kohtu taoline kohus esitama tekkinud küsimuse Euroopa Kohtule, kelle otsus võib seejärel vabastada Hoge Raadi kohustusest esitada enne oma otsuse tegemist sisuliselt identne küsimus.
- 31 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et juhul, kui direktiivi tõlgendamist puudutav küsimus tekib ühes Beneluxi liikmesriigis toimuva menetluse käigus ja käib Beneluxi ühtse kaubamärgiseaduse tõlgendamise kohta, peab kohus, kelle otsuste peale ei saa selle liikmesriigi õiguse järgi enam edasi kaevata, nagu see on nii Beneluxi kohtu kui ka Hoge Raadi puhul, asutamislepingu artikli 177 kolmanda lõigu alusel asja Euroopa Kohtusse saatma. See kohustus kaotab siiski oma põhjuse ja muutub sisutuks, kui esitatud küsimus on sisuliselt identne sama riigisisese kohtuasja raames eelotsuse korras juba otsustatud küsimusega.

Teine küsimus

- 32 Teise küsimusega tahab liikmesriigi kohus sisuliselt teada, kas direktiivi artikleid 5–7 tuleb tõlgendada nii, et kui kauba on teatud kaubamärgi all ühenduse turule viinud selle kaubamärgi omanik või see on sellele turule viidud tema loaga, on edasimüüjal lisaks nende toodete edasimüümise õigusele ka õigus seda kaubamärki kasutada täiendavast turustamisest avalikkusele teadaandmiseks.
- 33 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb esmalt meenutada eelotsusetaotluse esitanud kohtu viidatud direktiivi artiklite asjakohaseid sätteid.
- 34 Esiteks on direktiivi artikli 5, milles on kindlaks määratud kaubamärgiga antavad õigused, lõikes 1 sätestatud, et omanikul on õigus takistada kõiki kolmandaid isikuid kasutamast kaubandustegevuse käigus tema kaubamärki, ning lõike 3 punktis d sätestatud, et ta võib keelata tähise kasutamise äridokumentidel või reklaamides.
- 35 Teiseks on direktiivi artikli 7, mis käsitleb kaubamärgist tulenevate õiguste ammendumist, lõikes 1 sätestatud, et kaubamärk ei anna selle omanikule õigust keelata kaubamärgi kasutamist seoses kaupadega, mille on kõnealuse kaubamärgi all ühenduse turule viinud kaubamärgi omanik või mis on seal turule viidud tema loaga.
- 36 Järgmiseks tuleb tõdeda, et kui kaubamärgi omanikule direktiivi artikliga 5 antud õigus keelata kaupade puhul oma kaubamärgi kasutamine ammendub siis, kui ta on need kaubad ise turule viinud või seda on tehtud tema loaga, kehtib sama ka õiguse kohta kasutada kaubamärki täiendavast turustamisest avalikkusele teadaandmiseks.

- 37 Euroopa Kohtu praktikast järeldub tegelikult, et direktiivi artiklit 7 tuleb tõlgendada kaupade vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu eeskirjade, eriti artikli 36 valguses (vt 11. juuli 1996. aasta otsust liidetud kohtuasjades C-427/93, C-429/93 ja C-436/93: Bristol-Myers Squibb jt, EKL 1996, lk I-3457, punkt 27) ning et ammendumiseeskirja eesmärk on takistada kaubamärkide omanikel riikide turge üksteisest eraldamast ning liikmesriikide vahel esineda võivaid hinnaerinevusi alal hoidmast (vt viidatud kohtuotsuse Bristol-Myers Squibb jt punkti 46). Kui aga õigus kasutada kaubamärki täiendavast turustamisest teadaandmiseks ei ammenduks samamoodi nagu edasimüügiõigus, muutuks viimane märgatavalt raskemaks ja artiklis 7 sätestatud ammendumiseeskirja eesmärgi saavutamine satuks ohtu.
- 38 Järelikult tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi artikleid 5–7 tuleb tõlgendada nii, et kui kauba on teatud kaubamärgi all ühenduse turule viinud selle kaubamärgi omanik või see on sellele turule viidud tema loaga, on edasimüüjal lisaks selle kauba edasimüümise õigusele ka õigus seda kaubamärki kasutada täiendavast turustamisest avalikkusele teadaandmiseks.

Kolmas, neljas ja viies küsimus

- 39 Kolmanda, neljanda ja viienda küsimusega, mida tuleb vaadelda koos, tahab liikmesriigi kohus sisuliselt teada, kas teise küsimuse vastusest tulenevast reeglist võib teha erandeid, eriti siis, kui
- kaubamärgi reklaamifunktsioon satub ohtu seepärast, et edasimüüja kahjustab kaubamärgi luksuslikku ja prestiižikat kuvandit sellega, kuidas ta kaubamärki teadaandmiseks kasutab, ja kui
 - see, kuidas edasimüüja kaupa reklaamib, muudab või kahjustab selle kauba „psühholoogilist” staatust, nimelt toodete ligitõmbavust ja prestiižikat kuvandit ning luksuslikku tunnet, mida need tekitavad tänu esitus- ja reklaamiviisile, mille kaubamärgi omanik on oma kaubamärgiõigusi kasutades valinud.
- 40 Selles osas tuleb meenutada, et direktiivi artikli 7 lõike 2 järgi ei kohaldata lõikes 1 kehtestatud ammendumiseeskirja, kui omanikul on õiguslik põhjendus olla vastu kaupade täiendavale turustamisele, eriti kui kaupade olukord on pärast turuleviimist muutunud või kahjustada saanud.
- 41 Seega tuleb uurida, kas liikmesriigi kohtu esitatud hüpoteetilised juhud kujutavad endast direktiivi artikli 7 lõike 2 tähenduses õiguslikke põhjendusi, mis lubavad kaubamärgi omanikul takistada edasimüüjat kasutamast tema kaubamärki selle kaubamärgi all müüdava kauba edasisest turustamisest avalikkusele teadaandmiseks.
- 42 Selles osas tuleb kõigepealt meenutada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt reguleerib direktiivi artikkel 7 täielikult kaubamärgiõiguse ammendumise küsimust, kui tegemist on kaubaga, mis on toodud ühenduse turule, ning et sõna „eriti” kasutamine lõikes 2 näitab, et teatud kaubamärgiga kauba olukorra muutumine või kahjustada saamine on toodud ainult näitena sellest, mis võib olla õiguslikuks põhjenduseks (vt eespool viidatud kohtuotsuse Bristol-Myers Squibb jt punkte 26 ja 39). Lisaks on selle sätte eesmärk sobitada omavahel sellised põhihuvid nagu kaubamärgiõiguste kaitse ja kaupade vaba liikumine ühisturul (eespool viidatud kohtuotsuse Bristol-Myers Squibb jt punkt 40).

- 43 Järgmiseks tuleb nentida, et põhimõtteliselt võib kaubamärgi maine kahjustamine olla direktiivi artikli 7 lõike 2 tähenduses õiguslik põhjendus, mis lubaks omanikul olla vastu selliste kaupade täiendavale turustamisele, mille ta on ühenduse turule viinud või mis on sinna viidud tema loaga. Kui arvestada Euroopa Kohtu praktikat kaubamärgiga toodete ümberpakendamise kohta, on kaubamärgi omanikul kaubamärgiõiguse konkreetse esemega seonduv õigustatud huvi, et ta saaks nende toodete turustamisele vastu seista, kui ümberpakendatud toodete esitus võib kahjustada kaubamärgi mainet (vt eespool viidatud kohtuotsuse Bristol-Myers Squibb jt punkti 75).
- 44 Sellest järeldub, et kui edasimüüja kasutab kaubamärki selle kaubamärgiga toodete täiendavast turustamisest teadaandmiseks, tuleb omavahel tasakaalustada kaubamärgi omaniku õigustatud huvi, et teda kaitstaks edasimüüjate eest, kes kasutavad tema kaubamärki reklaamiks nii, et see võib kaubamärgi mainet kahjustada, ja edasimüüja õigustatud huvi, et ta saaks müüa asjaomaseid tooteid, kasutades oma tegevusalal tavalisi reklaamiviise.
- 45 Kui tegemist on sellise juhuga nagu põhikohtuasjas, kus käsitletakse luksuslikke ja prestiižikaid tooteid, ei tohi edasimüüja tegutseda kaubamärgi omaniku õigustatud huvide suhtes ebaõiglaselt. Seega peab ta püüdma hoiduda oma reklaamiga kahjustamast kaubamärgi väärtust ning vähendamast asjaomaste toodete ligitõmbavust ja prestiižikat kuvandit ning luksuslikku tunnet, mida need tekitavad.
- 46 Siiski tuleb nentida, et see, kui edasimüüja, kes tavaliselt turustab sama laadi, kuid mitte tingimata sama kvaliteediga kaupa, kasutab teatud kaubamärgiga toodete jaoks reklaamiviise, mis on tema tegevusvaldkonnas tavalised, olgugi et need ei vasta kaubamärgi omaniku enda või tema volitatud edasimüüjate reklaamiviisidele, ei kujuta endast direktiivi artikli 7 lõike 2 tähenduses õiguslikku põhjendust, mille alusel omanik võiks sellele reklaamile vastu seista, kui ei ole tõendatud, et konkreetseid asjaolusid arvesse võttes kahjustab kaubamärgi kasutamine edasimüüja reklaamis tõsiselt kaubamärgi mainet.
- 47 Sellise tõsise kahjustamisega võiks olla tegemist näiteks siis, kui edasimüüja ei hoolitseks oma levitatavates reklaamivoldikutes selle eest, et kaubamärki ei paigutataks naabrusse, mis võiks tõsiselt rikkuda kuvandit, mis omanikul on õnnestunud oma kaubamärgile luua.
- 48 Eelnevat arvesse võttes tuleb kolmandale, neljandale ja viiendale küsimusele vastata, et kaubamärgi omanik ei või direktiivi artikli 7 lõike 2 alusel keelata edasimüüjal, kes tavaliselt turustab sama laadi, kuid mitte tingimata sama kvaliteediga kaupa kui selle kaubamärgiga tooted, kasutamast kaubamärki vastavalt tema tegevusvaldkonnas tavalistele reklaamiviisidele, et anda avalikkusele teada nende toodete täiendavast turustamisest, kui ei ole tõendatud, et konkreetseid asjaolusid arvesse võttes kahjustab kaubamärgi kasutamine sel eesmärgil tõsiselt nimetatud kaubamärgi mainet.

Kuues küsimus

- 49 Kuuenda küsimusega tahab liikmesriigi kohus sisuliselt teada, kas asutamislepingu artiklite 30 ja 36 sätted keelavad kaubamärgiõiguse omanikul või oma toodete pudelite ja pakendite autoriõiguse omanikul sellele kaubamärgiõigusele või autoriõigusele tuginedes takistada edasimüüjat tegemast nende toodete täiendavale turustamisele reklaami asjaomase majandusharu jaemüüjate jaoks tavalisel viisil. Lisaks küsib ta, kas nii on ka

siis, kui edasimüüja kahjustab sellega, kuidas ta kaubamärki oma reklaamis kasutab, selle luksuslikku ja prestiižikat kuvandit, või siis, kui avaldamine ja kujutamine toimuvad tingimustes, mis võivad autoriõiguse omanikku kahjustada.

50 Need küsimused lähtuvad eeldustest,

– et liikmesriigi asjassepuutuva õiguse järgi võib kaubamärgi või autoriõiguse omanik õiguspäraselt keelata edasimüüjal toodete täiendavale turustamisele reklaami teha ning

– et selline keeld kujutab endast kaupade vaba liikumise takistamist, mis on asutamislepingu artikliga 30 keelatud, kui seda ei saa õigustada mõne asutamislepingu artiklis 36 esitatud põhjendusega.

51 Vastupidi sellele, mida väidab Dior, leiab liikmesriigi kohus õigustatult, et selline keeld nagu põhikohtuasjas käsitletav võib endast kujutada koguseliste piirangutega samaväärse toimega meedet, mis on artikliga 30 põhimõtteliselt keelatud. Selles osas piisab, kui rõhutada, et eelotsusetaotluse järgi on põhikohtuasjas tegemist toodetega, mille edasimüüja on hankinud paralleelse impordi teel, ning et selline reklaamikeeld nagu põhikohtuasjas taotletav muudaks nende toodete turustamise ja järelikult ka turulepääsu märgatavalt raskemaks.

52 Seega tuleb uurida, kas sellist keeldu nagu põhikohtuasjas taotletav võib lubada asutamislepingu artikli 36 alusel, mille kohaselt ei välista artiklite 30 ja 34 sätted impordikeelde või -piiranguid, kui need on õigustatud tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmiseks, tingimusel, et need ei kujuta endast suvalise diskrimineerimise vahendit või liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piiramist.

53 Et tegemist on küsimusega kaubamärgiomaniku õiguse kohta, tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb asutamislepingu artiklit 36 ja direktiivi artiklit 7 tõlgendada ühtemoodi (eespool viidatud kohtuotsuse Bristol-Myers Squibb jt punkt 40).

54 Järelikult ning kolmandale, neljandale ja viiendale küsimusele antud vastust arvesse võttes tuleb sellele osale kuuendast küsimusest vastata, et asutamislepingu artikleid 30 ja 36 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärgi omanik ei või keelata edasimüüjal, kes tavaliselt turustab sama laadi, kuid mitte tingimata sama kvaliteediga kaupa kui selle kaubamärgiga tooted, kasutamast kaubamärki vastavalt tema tegevusvaldkonnas tavalistele reklaamiviisidele, et anda avalikkusele teada nende toodete täiendavast turustamisest, kui ei ole tõendatud, et konkreetseid asjaolusid arvesse võttes kahjustab kaubamärgi kasutamine sel eesmärgil tõsiselt nimetatud kaubamärgi mainet.

55 Mis puutub kuuenda küsimuse autoriõigust käsitlevasse osasse, tuleb rõhutada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt hõlmab tööstus- ja kaubandusomandi kaitse asutamislepingu artikli 36 tähenduses ka autoriõigusega antavat kaitset (20. jaanuari 1981. aasta otsus liidetud kohtuasjades 55/80 ja 57/80: Musik-Vertrieb membran ja K-tel International, EKL 1981, lk 147, punkt 9).

56 Kirjandus- ja kunstiteoseid saab ärieesmärgil kasutada neid avalikult esitades või neist koopiaid tehes ja lastes sel viisil saadud andmekandjaid ringlusse, ning kaht põhilist autori eesõigust, esitamise ja koopiategemise ainuõigust, asutamislepingu eeskirjad ei kahjusta (17. mai 1988. aasta otsus kohtuasjas 158/86: Warner Brothers ja Metronome Video, EKL 1988, lk 2605, punkt 13).

- 57 Lisaks nähtub kohtupraktikast, et kui autoriõiguse ärieesmärgil kasutamine kujutab endast selle omaniku jaoks tuluallikat, kujutab see endast omaniku jaoks ka turustamise kontrolli viisi ning sellest seisukohast tekitab autoriõiguse ärieesmärgil kasutamine samu probleeme mida muude tööstus- või kaubandusomandi õiguste kasutamine (vt eespool viidatud kohtuotsuse Musik-Vertrieb membran ja K-tel International punkti 13). Seega on Euroopa Kohus tõdenud, et autoriõiguse omanik ei või tugineda sellest õigusest tulenevale kasutamise ainuõigusele, et takistada või piirata kaitstud teoste helisalvestiste importi, kui need on seaduslikult teise liikmesriigi turule viidud omaniku enda poolt või tema loaga (vt eespool viidatud kohtuotsuse Musik-Vertrieb membran ja K-tel International punkti 15).
- 58 Seda kohtupraktikat arvesse võttes ja ilma et oleks vaja asuda seisukohale küsimuses, kas sama toote puhul võib korraga tugineda autoriõigusele ja kaubamärgiõigusele, piisab, kui tõdeda, et sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas ei saa autoriõigusega antav kaitse, mis puudutab kaitstud teoste reprodutseerimist edasimüüja reklaamis, olla mingil juhul ulatuslikum kui kaitse, mis antaks samadel tingimustel kaubamärgiõiguse omanikule.
- 59 Seega tuleb kuuendale küsimusele vastata, et asutamislepingu artikleid 30 ja 36 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärgiõiguse või autoriõiguse omanik ei või keelata edasimüüjal, kes tavaliselt turustab sama laadi, kuid mitte tingimata sama kvaliteediga kaupa kui kaitstud tooted, kasutada neid vastavalt tema tegevusvaldkonnas tavalistele reklaamiviisidele, et anda avalikkusele teada nende toodete täiendavast turustamisest, kui ei ole tõendatud, et konkreetseid asjaolusid arvesse võttes kahjustab toodete kasutamine sel eesmärgil tõsiselt nende mainet.

Kohtukulud

- 60 Euroopa Kohtule märkusi esitanud Prantsusmaa valitsuse, Itaalia valitsuse ja Ühendkuningriigi valitsuse ning Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastuseks Hoge Raad der Nederlandeni 20. oktoobri 1995. aasta otsusega esitatud küsimustele, otsustab:

1. Juhul kui nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimese direktiivi 89/104/EMÜ (kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) tõlgendamist puudutav küsimus tekib ühes Beneluxi liikmesriigis toimuva menetluse käigus ja käib Beneluxi ühtse kaubamärgiseaduse tõlgendamise kohta, peab kohus, kelle otsuste peale ei saa selle liikmesriigi õiguse järgi enam edasi kaevata, nagu see on nii Beneluxi kohtu kui ka Hoge Raadi puhul, EÜ asutamislepingu artikli 177 kolmanda lõigu alusel asja Euroopa Kohtusse saatma. See kohustus kaotab siiski oma põhjuse ja muutub sisutuks, kui esitatud küsimus on sisuliselt identne sama riigisisese kohtuasja raames eelotsuse korras juba otsustatud küsimusega.

2. Direktiivi 89/104 artikleid 5–7 tuleb tõlgendada nii, et kui kauba on teatud kaubamärgi all ühenduse turule viinud selle kaubamärgi omanik või see on sellele

turule viidud tema loaga, on edasimüüjal lisaks selle kauba edasimüümise õigusele ka õigus seda kaubamärki kasutada täiendavast turustamisest avalikkusele teadaandmiseks.

3. Kaubamärgi omanik ei või direktiivi 89/104 artikli 7 lõike 2 alusel keelata edasimüüjal, kes tavaliselt turustab sama laadi, kuid mitte tingimata sama kvaliteediga kaupa kui selle kaubamärgiga tooted, kasutamast kaubamärki vastavalt tema tegevusvaldkonnas tavalistele reklaamiviisidele, et anda avalikkusele teada nende toodete täiendavast turustamisest, kui ei ole tõendatud, et konkreetseid asjaolusid arvesse võttes kahjustab kaubamärgi kasutamine sel eesmärgil tõsiselt nimetatud kaubamärgi mainet.

4. EÜ asutamislepingu artikleid 30 ja 36 tuleb tõlgendada nii, et kaubamärgiõiguse või autoriõiguse omanik ei või keelata edasimüüjal, kes tavaliselt turustab sama laadi, kuid mitte tingimata sama kvaliteediga kaupa kui kaitstud tooted, kasutada neid vastavalt tema tegevusvaldkonnas tavalistele reklaamiviisidele, et anda avalikkusele teada nende toodete täiendavast turustamisest, kui ei ole tõendatud, et konkreetseid asjaolusid arvesse võttes kahjustab toodete kasutamine sel eesmärgil tõsiselt nende mainet.

Rodríguez Iglesias

Gulmann

Ragnemalm

Schintgen

Mancini

Moitinho de Almeida

Kapteyn

Murray

Edward

Puissochet

Hirsch

Jann

Sevón

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 4. novembril 1997 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias